HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ר' אלעזר היא דאמר פנוי הבא על. (ד) בעילת זנות קרי זונה הלכך אתנן נמי אסור לאתנן זונה קרינא ביה ואתנא דאמרי כרבנן: **בנין אב הוא.** אי נקט בפוויה ה"א פנויה אין בליבא איסורא אבל כל אתנן של אשה האסורה לו לא ניתסר דהא כתיב בקרא זונה[ו] וסתם זונה היינו בפנוי ופנויה לר' אלעזר: [יז]**ובנין אב הוא.** ללמד שאין אתנן אסור אלא בפנוי ופנויה אבל מאלמנה דאסירא ליה לכ"ג לא קמ"ל. ג"א הא מני דקתני אלמנה לכ"ג אתנה אסור ר"ע היא דאמר בפ' המוקן[ח] אין קדושין תופסין בחייבי לאוין הלכך בעריות הכריתות דמיין ולרבא דאמר [כט:] כל זונה הוי אתנן מאי שנא דקתני כגון אלמנה לפי' פנויה נמי דהא רבא לא דריש להאי תוספתא כאבי[יח] אף זונה נמי לא מיתסר עד דאמר לה בהדיא הילך אתנן אבל בסתמא מתנה בעלמא הוא דלא הוי זונה בחדא בעילה בסתמא ודלא כר"א אבל היכא דזונה מעיקרא היא[יח] ולרבא נמי בסתמא אתנן הוא [יט] ואפילו פנויה: **משרא שריא.** ואמאי קאמרי רבנן דהוי אתנן הא ליתא תנא דאסר אתנן המותרת אלא ר' אלעזר לחודיה: **אלו.** אבל הישראל עצמו ולדיליה אסורה שפחה[כ]: **ליטא מעליא.** ועבד היינו אבר המשמש[כא] כ"ש: **שפחה לעבד עברי מישרא שריא.** דכתיב [דברים טו] משנה שכר שכיר עבדך[כב] שעובד בין ביום ובין בלילה שהוליד לרבנו בניס משפחתו[כג]: **אין רבו מוסר לו כו'.** לכתיב [שמות כא] אם בנו יבא בגופו יצא ורבי[כד] דאמר [כט.] לא הוי אתנן ליה הא מי סברא דודאי אפי' אין לו אשה ובניס מוסר לו רבו שפחה כנענית: **יש לו אשה ובניס רבו מוסר לו שפחה כנענית.** בעל כרמו של עבד לגזיזת הכרמו היא דכתיב [שמות כא] אם בעל אשה הוא וכתיב בתריה אם אדוניו יתן לו אשה וגו': **מתני' שבגנב הכלב אסורין.** להקרבה דמחיר כלב הן: **אתן לב.** הילך עלה זה ותלין לבתך אלני[כה]: **מחיר זונה.** שהמליף עלה בזונה[כו] וקנתה לשפחתו באותו עלה: **ולדותיהן.** דמחיר ואתנן: **מופרין.** שנאמר[כז] שניהם ולא ולדותיהן: **גמ' ולא רבים במחיריהם.** אלמא מחיר היינו דמיס: **אימא אתנן.** [כח] ממש[כט]דהא מחיר כלב היינו אתנן: (ו) [ז] **ומחיר כלב רפיב.** כלומר מדכתיב וי"ו גבי ומחיר מוסיף על ענין ראשון וכן חליפיו וכן[ל] אתנן אסור: ומשני **שנים לא ג'.** [היינו אתנן זונה ואתנן ומחיר כלב]: **מחד מינייהו.** שאין באותן שבגנבו שום עלה שזה דמי הכלב דהשתא דמי הכלב מעורבין בכולהו. כגון שאותן שבגנבו שוה כל חד וחד דינר דהוו עשרה דינרין ואותן תשעה שעמו שוין כל חד דינר חסר מעה דהיינו תשעה דינרין פחות תשעה מעות והכלב שוה דינר ותשעה מעות הרי י' דינרים נמצא בתשעה מאותן שבגנבו מגיע מדמי הכלב והעשירי כולו כנגדו. לשון ירושלמי כגון דשוי לכל חד וחד מאותן שבגנבו אלרבע זוזי ופלגי מומשא דזוזא דהוו להו בין כולהו מ"א זוזא ואותן שעמו לא שוו כל חד אלא ד' זוזי דהוו אלשים ושש זוזי וכלבא שוי חמשא והוו מ"א נמצא בתשעה מעשרה שבגנבו בכל אחד חלי חומש מדמי הכלב והעשירי כולו כנגדו:

רבי אלעזר היא דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה אי ר' אלעזר מאי איריא אלמנה ניתני פנויה אלמנה איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובנין אב הוא לא ניתסרו קא משמע לן[ז]: האומר לחבירו הא לך טלה זה כו': והא שפחה לעבד מישרא שריא[ח] אמר רב הונא אצלו קאמר והא דקתני[ט] [עבד][י] לישנא מעליא קאמר אי הכי מ"ט[יא] דרבי אמר שמואל בר[יב] רב יצחק לעולם עבדי וכי קתני בעבד עברי אי הכי מ"ט דרבנן שפחה לעבד עברי מישרא שריא הכא במאי עסקינן כגון דלית ליה אשה ובנים [יג] דתניא[יד] אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית: **מתני'** [טו]ואיזהו מחיר כלב האומר לחבירו[טז] [א][יז] הולך טלה זה תחת כלב[יח] וכן [יט]שני שותפין שחלקו אחד נטל עשרה ואחד תשעה וכלב שבגנב הכלב[כ] ושעם הכלב מותר [כא]אתנן הכלב ומחיר זונה הרי אלו מותרין שנאמ' [כב] [ז] שנים ולא ארבעה [כג]ולדותיהן מותרין [כד] הן ולא ולדותיהן: **גמ'** ת"ר[כה] מחיר כלב זהו חליפי כלב וכן הוא אומר [1]תמכר עמך בלא הון ולא רבית במחיריהם אימא[כו] אתנן[כז] [ב] [כח] זונה[ב] [כט] (א"כ לא קרב הוו תלתא [2]גם שניהם ולא שלשה) מי קאמרינן אנן אתנן ומחיר אתנן ולא מחיר קאמרינן א"כ נימא קרא לא תביא אתנן זונה וכלב מדכתיב אתנן זונה ומחיר כלב ש"מ[ל]: השותפין שחלקו אחד נטל כו': [מ]ניפוק חדא לחדי כלבא והנך כולהו לישתרו הכא במאי עסקינן כגון [מא]דטפי דמי כלב מחד מינייהו והאי[מב] דטפונא דכלב שדי בכולהו: אתנן כלב ומחיר זונה מותר כו': א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי

מנא

כיון דבאותה בעלה[מג] שויא זונה כדאמר לר' אלעזר דמשום דמשוי לה זונה אפי' בפנוי הבא על הפנויה הוי אתנן[מד] אפי' בסתמא היכא דהיא עשתה זונה באותה בעלה אבל היכא דנעשית זונה כבר ובא אחר דתפיס בה קדושין ונתן לה אתנן הוי אתנן בסתמא אע"כ פירש בהדיא הילך עלה זה בתנאי:

ואידך [מה]לישתרו. פירוש מטעם בריה והשתא ניחא לפר"י דפסק הילכתא בכולהו הש"ס דיש בריה אבל לר"ת דפסק הילכתא דלין בריה היכי פריך כ"כ בפשיטות ואידך ליתסרו וא"ל משום דאיכא תנאי[מו] דאית להו בריה פריך ליה דמסתמי דלא כוותיה מיתוקמא יש לתמוה דהכא משמע שאם איסור מעורב בהיתר נוטל האיסור וקומכין על בריה לומר שזהו האיסור שנסתלק[מז] לכן בהיא דהלוקח יין מבין הכותים (דמלא פ"ז מ"ד) שני לוגין שאני עתיד להפרים הרי הן[מח] מעשר שומן על בריה ולומר שזהו האחוון שהוא שוה וכן הכיא דג' שלקחו קיניכן בשותפות ונתנו אחת מהן דפריך הש"ס בפשיטות במס' יומא (דף ה:) ונשקול ד' זוזי וינשדינהו ואידך ליתסרו משום בריה וא"כ בכל איסור המעורב היתר נסמוך אבריה ונשקול כעיבור האיסור ואידך ליתסרו וכן זבחים שנתערבו בשור הנסקל דאמרינן (זבחים דף ע:) יצמתו ואמתלי נהי דבעלי חיים שהיני לא בטלי מ"מ נשקול חד מיניייהו ואידך ליתסרו ואומר מורי הרמ"ר כלל גדול בדין זה דודאי כל דבר שהוברר האיסור מתחלה דלבל שדי בכולהו. ג"א שבגנב הכלב אמאי אסורין חל דבהדי כלבא נתסר ותשבה אחריני אתסרי אמ' רב אבל היכא דזונה היא דלבא